

جزوات
سال ۱۴۰۳
کلاس ۱۲۶۱

جمع‌بندی

پایه دوازدهم تجربی

آپدیت جدید

هویت اجتماعی

مرور و جمع‌بندی کامل کتاب در (۱) ساعت

سید محمد مهدی روحانی سراجی

نمره ۲
تضمینی

بارم بندی امتحانات نوبت اول و امتحانات نهایی

درس	نوبت اول	نهایی خرداد	شهریور و دی
اول	۴ نمره	۵ نمره	۱/۵ نمره
دوم	۴ نمره		۱/۵ نمره
سوم ★	۴ نمره		۱/۵ نمره
چهارم ★	۴ نمره		۱/۵ نمره
پنجم	۴ نمره		۱/۵ نمره
ششم	-----	۳ نمره	۲/۵ نمره
هفتم	-----	۳ نمره	۲/۵ نمره
هشتم	-----	۳ نمره	۲/۵ نمره
نهم	-----	۳ نمره	۲/۵ نمره
دهم	-----	۳ نمره	۲/۵ نمره

درس سوم: جامعه و فرهنگ

شروع این درس، به معرفی جامعه و فرهنگ می‌پردازد و پایان درس، در مورد الزامات آنها است.

گفتار ۱

درسنامه

تصور شما از جامعه و فرهنگ چیست؟

وقتی به شهری سفر می‌کنید، افرادی را می‌بینید که با یکدیگر زندگی می‌کنند. اگر مدتی در آن شهر بمانید و با آنها زندگی کنید، به تدریج با شیوه زندگی و چگونگی ارتباطات آنها آشنا می‌شوید.

آنچه در نخستین برخورد مشاهده می‌کنید، **جامعه** است.

جامعه ← گروهی از انسان‌ها که برای سالیان متمادی با یکدیگر زندگی می‌کنند.

فرهنگ ← شیوه زندگی گروهی از انسان‌هاست که با یکدیگر زندگی می‌کنند.

و آنچه به تدریج می‌آموزید، **فرهنگ** است.

جامعه و فرهنگ جدا از یکدیگر نیستند. جامعه و فرهنگ را «**جهان اجتماعی**» می‌نامند.

جامعه را می‌توان به منزله **سخت افزار** و فرهنگ را به منزله **نرم افزار** آن در نظر گرفت.

مصادیق فرهنگ

خوراکی‌ها / پوشش‌ها / گویش‌ها / آداب و رسوم عروسی و عزاداری / آداب معاشرت / شیوه‌های گذران اوقات فراغت / شیوه‌های یاددهی و یادگیری / ارزش‌ها و باورهای اخلاقی / نگرش به عالم و آدم / بازی‌های محلی / صنایع دستی و... از مصادیق فرهنگ به شمار می‌آیند.

آداب و رسوم، بازی‌های محلی، صنایع دستی و خوراکی‌ها از مصادیق فرهنگ‌اند.

اجتماعی

3

هویت

○ فرهنگ یک جامعه، لایه‌ها و سطوح متفاوتی دارد؛ برخی از این لایه‌ها سطحی‌تر و بیرونی هستند مانند نمادها و هنجارها. لایه‌های عمیق‌تر فرهنگ، ارزش‌ها و عقاید هستند.

لایه‌ها و سطوح متفاوت فرهنگ

لایه‌های عمیق‌تر	لایه‌های سطحی‌تر و بیرونی
<p>مانند: ارزش‌ها و عقاید</p> <p>کمتر در معرض تغییر قرار می‌گیرند و تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر دارند.</p> <p>در مقایسه با هنجارها و نمادها اهمیت بیشتری دارند</p> <p>به همین دلیل، تغییرات اساسی در لایه‌های عمیق فرهنگ آن را به فرهنگ دیگری تبدیل می‌کند.</p>	<p>مانند: نمادها و هنجارها</p> <p>امکان تغییر بیشتری دارند.</p>

▶ جامعه و فرهنگ چه رابطه‌ای با هم دارند؟

- جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد.
- فرهنگ نیز بدون جامعه پدید نمی‌آید.
- جامعه و فرهنگ را می‌توان به جسم و جان انسان تشبیه کرد.
- جامعه، جنبه بیرونی مانند جسم و کالبد، و فرهنگ، جنبه درونی همانند جان و روح دارد.

▶ چرا فرهنگ را آگاهی و شناخت مشترک می‌نامند؟

- جوامع مختلف، شیوه‌های متفاوتی برای زندگی دارند و دلیل تفاوت آنها این است که فرهنگ آموختنی است. و از راه **آموزش** و **تربیت** از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود.
- به همین دلیل، فرهنگ را آگاهی و شناخت مشترک نیز می‌نامند.

◀ در یک جامعه، شیوه زندگی مردم در همه مناطق یکسان نیست!

ویژگی‌های مشترک و متفاوت ایرانی‌ها

تفاوت‌ها	مشترکات
(۱) همه ما در سراسر کشور با گویش و لهجه واحدی سخن نمی‌گوییم (۲) مردم هر شهر، خصوصیات اخلاقی و رفتاری ویژه‌ای دارند و هر صنف دارای ارزش‌ها، مقررات، دانش‌ها و مهارت‌های خاصی است.	(۱) همه ما ایران را کشور خود می‌دانیم (۲) از حق و حقیقت دفاع می‌کنیم (۳) راست‌گویی را ارج می‌نهیم (۴) ظلم و بی‌عدالتی را بد می‌شماریم (۵) احترام به بزرگ‌ترها را لازم می‌دانیم (۶) انسان‌های فداکار را تحسین می‌کنیم

◀ انواع فرهنگ

● فرهنگ عمومی ← آن بخش از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند.

● خرده فرهنگ ← بخش‌هایی از فرهنگ که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است.

◀ انواع خرده فرهنگ

مثال	تعریف	نوع خرده فرهنگ
* اقوام مختلف {مراسم عروسی} * اصناف (خبرنگاران و...)	خرده فرهنگ‌های سازگار با فرهنگ عمومی	۱- خرده فرهنگ موافق
* بزهکاران * سارقان * اوباش و گدایان	خرده فرهنگ‌های مخالف و ناسازگار با فرهنگ عمومی	۲- خرده فرهنگ مخالف (ضد فرهنگ)

● خرده فرهنگ‌هایی که درون یک فرهنگ عمومی قرار دارند، اغلب با فرهنگ عمومی سازگارند

● یعنی اغلب خرده فرهنگ‌هایی که درون یک فرهنگ عمومی قرار دارند، خرده فرهنگ‌های موافق هستند.

◀ خرده فرهنگ اقوام و اصناف مختلف، اغلب خرده فرهنگ موافق و خرده فرهنگ اوباشی و گدایان، ضد فرهنگ است.

الزامات جامعه و فرهنگ (جهان اجتماعی)، فرصت‌ها / محدودیت‌ها

انسان‌ها با آگاهی و اراده خود به کنش اجتماعی می‌پردازند و با همین کنش‌ها در ساختن جامعه و فرهنگ و تداوم آن مشارکت می‌کنند. چه کسانی در ساختن جامعه، نقش دارند؟

یکی از جامعه‌شناسان (اگوست کنت)، معتقد است که سهم مردگان در ساختن جامعه، بیشتر از سهم زندگان است؛ یعنی سهم پیشینیان ما در ساختن جامعه، بیشتر از ما بوده است. همچنان که سهم ما در ساختن جامعه و فرهنگ آیندگان، بیش از خود آیندگان است.

باورها، ارزش‌ها و هنجارهای هر جامعه‌ای توسط چه کسانی شکل گرفته‌اند؟

ما انسان‌ها در جامعه و فرهنگی دیده می‌کشیم که توسط گذشتگان ما پدید آمده است. جامعه‌ای که باورها، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهای آن شکل گرفته‌اند و به فعالیت‌های اجتماعی ما شکل می‌دهند.

آیا جهان اجتماعی تغییر می‌کند؟ توسط چه کسانی؟

با توجه به اینکه جامعه ما و فرهنگ‌های مرتبط با آن، ساخته ذهن گذشتگان است اما هر یک از ما صرفاً کنشگری منفعل و مجبور به تقلید نیستیم بلکه می‌توانیم یا در جهت تداوم، گسترش و پیشرفت این جهان اجتماعی حرکت کنیم یا در مسیر حرکت به سوی جهان اجتماعی جدیدی گام برداریم.

تا زمانی که هر جامعه و فرهنگی از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست...

الزامات آن نیز باقی است.

با تغییر جامعه و فرهنگ موجود و در پی آن برداشته شدن الزام‌ها و پیامدهایش، جامعه و فرهنگ جدیدی شکل می‌گیرد که الزام‌ها و پیامدهای دیگری به دنبال می‌آورد.

فرصت‌ها و محدودیت‌ها و ارتباط آنها با یکدیگر

الزام‌ها و پیامدهای هر جامعه و فرهنگی به صورت فرصت‌ها و محدودیت‌ها ظاهر می‌شوند.

کنش‌های ما را امکان پذیر می‌سازند و از این طریق زندگی ما را متأثر می‌سازند.

به یکدیگر وابسته‌اند و هیچ کدام بدون دیگری محقق نمی‌شوند.

به عبارت دقیق‌تر، فرصت‌ها و محدودیت‌ها دو روی یک سکه‌اند.

منع تردد از برخی معابر، منع توقف در بعضی مکان ها، الزام به رعایت سرعت مشخص شده

◀ مثال هایی از فرصت ها و محدودیت ها ۱- محدودیت:

ایجاد امنیت و سرعت در اثر برقراری ترافیک مطلوب، کاهش سوانح جاده ای

۲- فرصت:

● مثال ۱: قوانین راهنمایی و رانندگی

قوانین راهنمایی و رانندگی را انسان ها وضع می کنند. اجرای این مقررات، از یک سو برای رانندگان و عابران محدودیت هایی پدید می آورد و از سوی دیگر، عمل کردن به آنها، فرصت رفت و آمد ایمن و سریع را نیز به دنبال دارد.

● مثال ۲: زبانی که مردم یک جامعه با آن صحبت می کنند

زبان، دستور و قواعد پیچیده ای دارد. مردم باید قواعد زبان را بیاموزند و در چارچوب آن حرف بزنند (محدودیت)، اما زبان، فرصت ارتباط با هم زبانان و مبادله معانی پیچیده را فراهم می آورد.

▶ بر چه اساسی هایی می توان جوامع مختلف را ارزیابی کرد؟

● آرمان ها و ارزش های آن ها

● فرصت ها و محدودیت هایی که آن آرمان ها و ارزش ها به دنبال می آورند.

▶ آرمان ها و ارزش های آن ها و فرصت ها و محدودیت هایی که در جامعه به دنبال می آورند

● برخی از جوامع، استعداد های معنوی انسان را نادیده می گیرند و فرصت شکوفایی فطرت آدمی را فراهم نمی آورند (محدودیت) و برخی نسبت به نیاز های مادی و دنیوی انسان بی توجه اند و با رویکرد دنیاگرای خود، از توانمندی های آدمی برای آباد کردن این جهان استفاده نمی کنند.

▶ انواع فرهنگ منتخب جوامع

● فرهنگ دنیوی: به آن «فرهنگ سکولار» نیز می گویند و منظور از آن، فرهنگی است که عقاید و ارزش های آن، مربوط به همین جهان است.

● فرهنگ معنوی: هستی را فراتر از طبیعت می بیند و زندگی این جهان را در سایه حیات برتر، مقدّس و متعالی می گرداند.

▶ فرهنگ معنوی بر دو نوع است

● توحیدی: فرهنگ اسلام و انبیای الهی که تفسیری توحیدی و الهی از انسان ارائه می دهند.

● اساطیری: به خداوندگاران و قدرت های فوق طبیعی قائل است و محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است.

▶ فرهنگ جدید غرب، فرهنگی دنیوی است.

گفت و گو کنید { صفحه ۲۱ }

1 وقتی وارد جامعه ای می شوید چگونه به مسلمان بودن یا نبودن آنها پی می برید؟
چند مورد از ویژگی های فرهنگ اسلامی را نام ببرید.

○ انجام مراسم و آیین های دینی، نوع پوشش و حجاب، مساجد و مکان های مذهبی

2 با دوستان خود درباره ویژگی های فرهنگ عمومی ایرانی-اسلامی و خرده فرهنگ های رایج درون این فرهنگ عمومی گفت و گو کنید.

○ ایرانیان مردمانی دیندار، خوش برخورد، مهمان نواز و نوع دوست هستند. به پوشش ظاهری خود، اهمیت می دهند. خانواده دوست هستند. به ناموس خود و دیگران غیرت دارند.
در خرده فرهنگ های اقوام مختلف نظیر کرد، ترک، بلوچ، ترکمن و ... نیز می توان نوع پوشش، مراسم های محلی، عروسی، آیین های مذهبی، غذای مختلف و ... را به گونه های متفاوت مشاهده کرد.

گفت و گو کنید { صفحه ۲۴ }

1 با راهنمایی دبیر خود، درباره دو فرهنگ متفاوت و فرصت ها و محدودیت هایی که برای بشریت به همراه داشته اند، گفت و گو کنید.

○ می توانیم به دو فرهنگ دیکتاتوری و فرهنگ مردم سالاری دینی توجه کنیم.

در فرهنگ مردم سالاری دینی این فرصت برای مردم فراهم می آید که آراء و اندیشه های خود را به طور آزادانه بازگو کنند. در تصمیمات جامعه، مشارکت کرده و نسبت به تعیین سرنوشت خود تأثیرگذار باشند. با داشتن مطبوعات و رسانه های آزاد، جلوی خودکامگی حاکمان را بگیرند و بر عملکرد آنها نقد کنند. در چنین فرهنگی محدودیت هایی هم وجود دارد. به عنوان مثال افراد تا جایی آزاد می باشند که حریم دیگران را در هم نشکنند و ارزش های الهی را نادیده نگیرند.

اما در فرهنگ دیکتاتوری، حق انتخاب مردم نادیده گرفته می شود. فرد دیکتاتور تمام منافع جامعه را در اختیار خود می گیرد و فرصت ظهور اندیشه های مخالف را از بین می برد. در چنین فرهنگی، فرصت ها بیشتر در اختیار فرد دیتاتور است و برای دیگران، بهره ای از آن فرصت ها نیست.

- ① آداب و رسوم ازدواج و عروسی در مناطق مختلف ایران، خرده فرهنگ محسوب می‌شود.   ★ نهایی شهریور ۱۴۰۱ ★
- ② جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد ولی فرهنگ بدون جامعه پدید می‌آید.   ★ نهایی شهریور ۱۴۰۰ ★
- ③ فرصت‌ها و محدودیت‌های جامعه به یکدیگر وابسته نیستند و بدون یکدیگر محقق می‌شوند.   ★ نهایی خرداد ۱۴۰۰ ★
★ نهایی شهریور ۹۸ ★
- ④ آداب و رسوم عروسی و عزاداری، از مصادیق فرهنگ به شمار می‌آیند.   ★ نهایی شهریور ۹۹ ★
- ⑤ جامعه و فرهنگ فقط یک شکل دارد.   ★ نهایی دی ۹۸ ★
- ⑥ فرهنگ آموختنی است و از راه آموزش و تربیت از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود.   ★ نهایی خرداد ۹۸ ★
- ⑦ جامعه، شیوه زندگی گروهی از انسان‌هاست که با یکدیگر زندگی می‌کنند.   ★ نهایی دی ۹۷ ★
- ⑧ گسترش فناوری، از فرصت‌های فرهنگ غرب است.
- ⑨ آگوست کنت معتقد است که سهم مردگان در ساختن جامعه کمتر از سهم زندگان است.
- ⑩ خرده فرهنگ‌های ناسازگار با فرهنگ عمومی «ضد فرهنگ» نامیده می‌شود.
- ⑪ تا زمانی که هر جامعه و فرهنگی، از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، الزامات آن نیز باقی است.
- ⑫ جامعه و فرهنگ را می‌توان به جسم و جان انسان تشبیه کرد.
- ⑬ خرده فرهنگ‌هایی که درون یک فرهنگ عمومی قرار دارند، اغلب با فرهنگ عمومی ناسازگارند.
- ⑭ سهم ما در ساختن جامعه و فرهنگ آیندگان، کمتر از خود آیندگان است.
- ⑮ ما انسان‌ها در جامعه و فرهنگی دیده می‌کشاییم که توسط آیندگان پدید آمده است.
- ⑯ جامعه ما و فرهنگ‌های مرتبط با آن، ساخته ذهن گذشتگان است؛ اما هر یک از ما صرفاً کنشگری منفعل نبوده و مجبور به تقلید نیستیم.
- ⑰ لایه‌های سطحی کمتر در معرض تغییر قرار می‌گیرند و تأثیرات همه جانبه و فراگیر دارند و اهمیت بیشتری دارند. به همین دلیل، تغییرات اساسی در این لایه‌های فرهنگ، آن را به فرهنگ دیگری تبدیل می‌کند.

- ۱ آن بخش از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند، چه نام دارد؟ **★ نهایی دی ۱۴۰۱ ★**
- 1 فرهنگ آرمانی 2 فرهنگ واقعی 3 فرهنگ عمومی 4 خرده فرهنگ موافق
- ۲ مردم جوامع مختلف، شیوه‌های متفاوتی برای زندگی دارند زیرا فرهنگ، ... مردم یک جامعه است.
- 1 ارزش مشترک 2 آگاهی مشترک 3 آرمان‌های مشترک 4 هنجارهای مشترک
- ۳ به خرده فرهنگ‌های سازگار با فرهنگ عمومی، ..... می‌گویند.
- 1 ضد فرهنگ 2 خرده فرهنگ فرعی 3 خرده فرهنگ اصلی 4 خرده فرهنگ موافق
- ۴ جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد. فرهنگ نیز بدون ..... پدید نمی‌آید.
- 1 کنش اجتماعی 2 جامعه 3 خرده فرهنگ 4 باور اجتماعی
- ۵ خرده فرهنگ‌هایی که درون یک فرهنگ عمومی قرار دارند، اغلب با فرهنگ عمومی ..... اند.
- 1 ناسازگار 2 سازگار 3 بی اشتراک 4 نامرتب
- ۶ لایه‌های سطحی و عمیق فرهنگ، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
- 1 نمادها و هنجارها - ارزش‌ها و عقاید 2 ارزش‌ها و هنجارها - عقاید و آرمان‌ها 3 عقاید و ارزش‌ها - هنجارها و نمادها 4 کنش‌ها و نمادها - آرمان‌ها و ارزش‌ها
- ۷ فرصت‌ها و محدودیت‌ها به یکدیگر .... هستند و در ارتباط با هم، دو روی یک .... اند.
- 1 نزدیک - جامعه 2 وابسته - سکه 3 نزدیک - فرهنگ 4 وابسته - جامعه
- ۸ در همه گزینه‌های زیر، رابطه جامعه با فرهنگ به درستی بیان شده است، به جز:
- 1 جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد. 2 جامعه و فرهنگ را می‌توان به جسم و جان انسان تشبیه کرد. 3 فرهنگ مانند جسم و کالبد، و جامعه همانند جان و روح است. 4 فرهنگ بدون جامعه پدید نمی‌آید.

- 1 جوامع مختلف را می‌توان بر اساس آرمان‌ها و ارزش‌های آنها و نیز **فرصت‌ها و محدودیت‌هایی** که به دنبال می‌آورند، ارزیابی کرد.
  - ★ **نهایی خرداد ۱۴۰۲** ★
- 2 ما انسان‌ها در جامعه و فرهنگی دیده می‌کشاییم که توسط **گذشتگان** ... ما پدید آمده است.
  - ★ **نهایی دی ۱۴۰۱** ★
- 3 فرهنگ از راه **آموزش و تربیت نسلی** به نسل دیگر منتقل می‌شود.
  - ★ **نهایی خرداد ۱۴۰۱** ★
- 4 بخش‌هایی از فرهنگ که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است، **خرده فرهنگ** نامیده می‌شود.
  - ★ **نهایی خرداد ۱۴۰۱** ★
  - ★ **نهایی شهریور ۱۴۰۲** ★
- 5 جامعه مانند **جسم** ... و فرهنگ مانند **روح** ... است.
  - ★ **نهایی دی ۹۸** ★
- 6 شیوه‌های یاددهی و یادگیری، ارزش‌ها و باورهای اخلاقی، از مصادیق **فرهنگ** ... به شمار می‌آیند.
  - ★ **مدارس خارج کشور** ★
- 7 منظور از **فرهنگ آگاهی** مشترک مردم یک جامعه است که از راه **آموزش و تربیت** ... از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود.
  - ★ **نهایی خرداد ۱۴۰۱** ★
- 8 آگوست کنت معتقد است که سهم مردگان در ساختن جامعه، **بیشتر** ... از سهم زندگان است.
  - ★ **نهایی خرداد ۹۹** ★
- 9 جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد و فرهنگ نیز بدون **جامعه** ... پدید نمی‌آید.
  - ★ **نهایی خرداد ۹۹** ★
- 10 شیوه زندگی گروهی از انسان‌ها که با یکدیگر زندگی می‌کنند **فرهنگ** ... نام دارد.
  - ★ **نهایی خرداد ۹۹** ★
- 11 لایه‌های **عمیق** ... فرهنگ کمتر در معرض تغییر قرار می‌گیرند و تأثیرات همه جانبه و فراگیر دارند.
  - ★ **نهایی خرداد ۹۹** ★
- 12 هر یک از موارد زیر، از مصادیق فرهنگ می‌باشند یا جامعه؟ بنویسید.
  - (الف) مردم شهر یزد (**جامعه**)
  - (ب) مراسم عاشورا در اردبیل (**فرهنگ**)
  - (ج) پوشش زنان ترکمن (**فرهنگ**)
  - (د) گز، سوغات اصفهان و سوهان سوغات قم (**فرهنگ**)
  - (ه) خرید اینترنتی (**فرهنگ**)
  - (و) رعایت فاصله گذاری اجتماعی (**فرهنگ**)

① **جامعه:** گروهی از انسان‌ها که برای سالیان متمادی با یکدیگر زندگی می‌کنند.

★ **نهایی خرداد ۹۸** ★

② **فرهنگ:** شیوه زندگی گروهی از انسان‌هاست که با یکدیگر زندگی می‌کنند.

★ **نهایی شهریور ۱۴۰۰** ★

③ **ضد فرهنگ:** در مواردی ممکن است عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و مهارت‌های درون

یک خرده فرهنگ، ناسازگار و مخالف با فرهنگ عمومی باشد.

★ **نهایی دی ۹۸** ★

④ **فرهنگ عمومی:** آن بخش از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند.

★ **نهایی شهریور ۱۴۰۱** ★ ★ **نهایی دی ۱۴۰۱** ★

⑤ **خرده فرهنگ {موافق}:** بخش‌هایی از فرهنگ که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است.

★ **نهایی دی ۹۹** ★ ★ **نهایی شهریور ۱۴۰۰** ★ ★ **نهایی دی ۱۴۰۰** ★

⑥ **فرهنگ دنیوی:** به آن «فرهنگ سکولار» نیز می‌گویند و منظور از آن، فرهنگی است که

عقاید و ارزش‌های آن، مربوط به همین جهان است.

⑦ **فرهنگ معنوی:**

فرهنگی که در آن هستی را فراتر از طبیعت می‌بینند و زندگی این جهان را در سایه حیات

برتر، مقدس و متعالی می‌گرداند.

⑧ **انواع فرهنگ معنوی:**

○ **توحیدی:** فرهنگ اسلام و انبیای الهی که تفسیری توحیدی و الهی از انسان ارائه می‌دهند.

○ **اساطیری:** به خداوندگاران و قدرت‌های فوق طبیعی قائل است و محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است.

1 برای پدیده اجتماعی «کنکور سراسری»، یک فرصت و یک محدودیت بنویسید. **☆ نهایی شهریور ۱۴۰۲ ☆**

۱- فرصت: ورود به دانشگاه، احتمال دستیابی به شغل مورد علاقه، افزایش اعتماد به نفس، فراهم شدن زمینه ارتقاء تحصیلی، دستیابی به دانش تخصصی و ...

۲- محدودیت: احتمال عدم دستیابی به شغل متناسب با رشته تحصیلی، احتمال قبول نشدن در رشته یا دانشگاه مورد نظر، افزایش مخارج و استرس و ...

2 برای قوانین راهنمایی و رانندگی یک محدودیت و یک فرصت بنویسید. **☆ نهایی دی ۱۴۰۰ ☆**

۱- محدودیت: منع تردد از برخی معابر، منع توقف در بعضی مکان ها، الزام به رعایت سرعت مشخص شده

۲- فرصت: ایجاد امنیت و سرعت در اثر برقراری ترافیک مطلوب، کاهش سوانح جاده‌ای

3 در مقایسه بین لایه‌های فرهنگ، کدام لایه‌ها از اهمیت بیشتری برخوردار است؟ چرا؟

لایه‌های عمیق (عقاید و ارزش‌ها) اهمیت بیشتری دارند زیرا لایه‌های عمیق، کمتر در معرض تغییر قرار می‌گیرند و تأثیرات همه جانبه و فراگیر دارند. **☆ نهایی شهریور ۱۴۰۱ ☆** **☆ نهایی دی ۱۴۰۱ ☆** **☆ نهایی خرداد ۹۹ ☆** **☆ نهایی شهریور ۱۴۰۰ ☆**

4 تفاوت و رابطه فرهنگ عمومی و خرده فرهنگ را با مثال بنویسید.

☆ نهایی خرداد ۹۸ ☆ **☆ نهایی خرداد ۱۴۰۰ ☆** **☆ نهایی دی ۱۴۰۰ ☆**

● فرهنگ عمومی ← آن بخش از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند.

● خرده فرهنگ ← بخش‌هایی از فرهنگ که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است.

مانند خرده فرهنگ معلمان، پزشکان و ...

رابطه: خرده فرهنگ‌هایی که درون یک فرهنگ عمومی قرار دارند، اغلب با فرهنگ عمومی سازگارند.

5 فرصت‌ها و محدودیت‌های زبانی که مردم یک جامعه با آن صحبت می‌کنند چیست؟

☆ نهایی دی ۹۹ ☆

● مثال ۲: زبانی که مردم یک جامعه با آن صحبت می‌کنند

زبان، دستور و قواعد پیچیده‌ای دارد. مردم باید قواعد زبان را بیاموزند و در چارچوب آن حرف بزنند (محدودیت)، اما زبان، فرصت ارتباط با هم زبانان و مبادله معانی پیچیده را فراهم می‌آورد.

6 لایه‌های سطحی و عمیق فرهنگ را مقایسه کنید. **☆ نهایی شهریور ۹۹ ☆**

لایه‌های سطحی امکان تغییر بیشتری دارند. لایه‌های عمیق کمتر در معرض تغییر قرار می‌گیرند و تأثیرات همه جانبه و فراگیر دارند و در مقایسه با هنجارها و نمادها اهمیت بیشتری دارند. به همین دلیل، تغییرات اساسی در لایه‌های عمیق فرهنگ آن را به فرهنگ دیگری تبدیل می‌کند.

7 مفهوم خرده فرهنگ موافق و ضد فرهنگ را بنویسید.   **نهایی شهریور ۹۸**

به خرده فرهنگ‌های سازگار با فرهنگ عمومی، خرده فرهنگ موافق می‌گویند. و به خرده فرهنگ‌های ناسازگار و مخالف با فرهنگ عمومی، ضد فرهنگ می‌گویند.

8 ویژگی‌های فرهنگ را بنویسید.

۱- فرهنگ آگاهی بر شناخت مشترک است. ۲- فرهنگ آموختنی و آموزش پذیر است. ۳- فرهنگ قابل انتقال است ۴- هر جامعه‌ای دارای فرهنگ است ۵- فرهنگ قابلیت تغییر دارد.

9 منظور از "جوامع مختلف، فرهنگ‌های متفاوت دارند" چیست؟ چرا؟

یعنی مردم هر جامعه، شیوه زندگی خاصی برای خود دارند، که با شیوه زندگی دیگر جوامع تفاوت‌هایی دارد. زیرا فرهنگ، آگاهی مشترک مردم است که آموختنی است و از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود. به عبارتی دیگر، جوامع مختلف، شیوه‌های متفاوتی برای زندگی دارند و دلیل تفاوت آن‌ها این است که فرهنگ آموختنی است. و از راه آموزش و تربیت از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود. به همین دلیل، فرهنگ را آگاهی و شناخت مشترک نیز می‌نامند.

10 آیا ما مجبور به پذیرش جهان اجتماعی گذشتگان هستیم؟

با توجه به اینکه جامعه ما و فرهنگ‌های مرتبط با آن، ساخته ذهن گذشتگان است اما هر یک از ما صرفاً کنشگری منفعل و مجبور به تقلید نیستیم بلکه می‌توانیم یا در جهت تداوم، گسترش و پیشرفت این جهان اجتماعی حرکت کنیم یا در مسیر حرکت به سوی جهان اجتماعی جدیدی گام برداریم.

11 رابطه جامعه با فرهنگ را توضیح دهید.

جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد. فرهنگ نیز بدون جامعه پدید نمی‌آید. جامعه و فرهنگ را می‌توان به جسم و جان انسان تشبیه کرد.

12 در چه صورتی الزام‌ها و پیامدهای یک جهان اجتماعی باقی مانده یا تغییر می‌کند؟

تا زمانی که هر جامعه و فرهنگی از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، الزامات آن نیز باقی است. با تغییر جامعه و فرهنگ موجود و در پی آن برداشته شدن الزام‌ها و پیامدهایش، فرهنگ جدیدی شکل می‌گیرد که الزام‌ها و پیامدهای دیگری به دنبال می‌آورد.

آزمون اختصاصی درس سوم

بدون نیاز به وارد کردن مشخصات {نام، نام خانوادگی و ...}

« به نام خداوند جان و خرد - گزین برتر اندیشه بر نگردد »

— سوالات درس به درس آزمون‌های هماهنگ کنونی نهایی ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ درس علوم اجتماعی (هویت اجتماعی) —

بانه فواز هوشم تجربی ریاضی | مجموعه سوالات سری ۱۱ | نقشه ۴۵۰ | ۴-۷ / ۱۴۰۲

نام طراح: سیدمحمد مهدی روحانی | عضو: T126IT | همراه با نرم و پاسخنامه تشریحی هر سوال باشید

* رانندگی *		* با نرم به سطحی سویت *	
مسابقت	مستقیم	سودمند بودن	دروس اول تا پنجم
نهایی داخلی	آزمون برگزار شده در داخل کشور	نوبت اول	هر درس ۴ نمره
نهایی خارج	آزمون برگزار شده در خارج کشور	نمایش خردا ده ماه	مجموعاً ۵ نمره
نهایی	سوالاتی که طراح، تألیف کرده است	نمایش شکرپوز صاف	هر درس ۱/۵ نمره
۰/۲۵	یک چهارم از یک نمره	نمایش دیسک ماه	هر درس ۱/۵ نمره
نهایی مکرر	تکرار سوال در نهایی‌های متعدد		هر درس ۲/۵ نمره
۰/۲۵			

بانک تست جامع هویت اجتماعی نسخه بتا β

شامل ۳۰ امتحان نهایی [داخل و خارج]

بیش از ۶۰۰ سوال به همراه پاسخ تشریحی

تفکیک درس به درس {مناسب شب امتحان*}

برای دانلود بانک تست بتا، روی عکس رو به رو کلیک کنید.

دانلود سریع: کلیک کنید

برای ورود به آزمون اختصاصی روی این بخش **کلیک** کنید.

درس چهارم: ارزیابی فرهنگ‌ها

شروع این درس، به فرهنگ آرمانی و واقعی می‌پردازد و پایان درس، در مورد تفاوت آنها است.

گفتار ۱

درسنامه

فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی

مردمی که در یک جامعه زندگی می‌کنند، اهداف، آرمان‌ها و ارزش‌های مشترکی دارند. مانند: رفع نیازهای اولیه / آزادی / عدالت / امنیت / عزت و پیشرفت / دفاع از مظلومان و ... وقتی مردم مطابق آرمان‌ها عمل کنند، آرمان‌ها به واقعیت تبدیل می‌شوند.

آیا افعال و اعمال انسان‌ها همیشه خوب است؟

افعال از نظر انسان‌ها	
خوب و پسندیده	ناپسند و ناروا
خدمت به هم‌نوعان، رعایت مقررات، احترام به پدر و مادر، راست‌گویی و امانت‌داری	خیانت، دروغ‌گویی، ظلم، رشوه و دزدی

مفهوم و تعریف فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی

مفهوم فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی	
فرهنگ آرمانی	فرهنگ واقعی
ارزش‌هایی که مردم یک جامعه از آن جانب‌داری می‌کنند و رعایت آن را لازم می‌دانند اما در عمل ممکن است آن را نادیده بگیرند.	آن بخش از فرهنگ یک جامعه که مردم به آن جامعه عمل می‌پوشانند، «فرهنگ واقعی» نام دارد و جهان اجتماعی را می‌سازد.

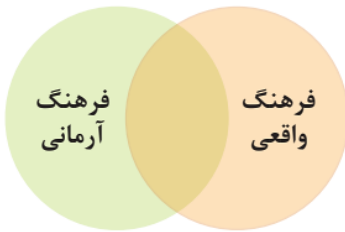
مرز و محدوده فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی و رابطه بین آنها

- بر اساس عمل مردم تغییر می‌کند.
- هر اندازه مردم مطابق آرمان‌ها و ارزش‌ها عمل کنند، به همان اندازه، آرمان‌ها وارد فرهنگ واقعی می‌شوند.
- فاصله گرفتن فرهنگ واقعی از فرهنگ آرمانی به واسطه عمل نکردن مردم به فرهنگ‌های آرمانی است.

تلفیق فرهنگ واقعی و فرهنگ آرمانی

برنامه‌ریزان فرهنگی در هر جامعه‌ای تلاش می‌کنند تا از طریق تعلیم و تربیت، زمینه تحقق هر چه بیشتر فرهنگ آرمانی و ورود آن به قلمرو فرهنگ واقعی را فراهم کنند.

فرهنگ حق و فرهنگ باطل

واقعیت‌های هر جامعه را می‌توان بر اساس آرمان‌های آن ارزیابی کرد. اگر مردمی مطابق آرمان‌های خود عمل کنند، فاصله میان فرهنگ واقعی و فرهنگ آرمانی جامعه خود را کاهش می‌دهند. ولی آیا همه آرمان‌ها و ارزش‌ها درست هستند؟ فرهنگ حق، معیار ارزیابی همه فرهنگ‌هاست.

مفهوم فرهنگ باطل	مفهوم فرهنگ حق
بخش‌هایی که از نظر علمی قابل دفاع نباشد و بر اساس خرافات شکل گرفته باشد. ارزش‌های باطل: شرک / ظلم / بی عدالتی / تجاوز به حقوق دیگران / دنیاپرستی	بخش‌هایی از فرهنگ که از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشد. ارزش‌های حق: عقیده به توحید / وفای به عهد / عدالت / تحمل دیگران و مدارا با کسانی که از شناخت حقیقت محروم مانده‌اند / حمایت از مستضعفان و مظلومان / دفاع از حقوق انسان‌ها / مهربانی با یکدیگر

حق یا باطل بودن هر بخشی از فرهنگ، با علم متناسب با همان بخشی است.

علوم تجربی، توان داوری درباره فنون و روش‌های اجرایی را دارند؛ مثلاً درست یا نادرست بودن شیوه مداوای بیماران را با روش‌های تجربی می‌توان شناخت. حق یا باطل بودن عقاید و ارزش‌ها را نمی‌توان با روش‌ها و علوم تجربی شناخت. عقل و وحی، دو ابزار مهم شناخت عقاید و ارزش‌ها هستند و علمی که از این دو ابزار بهره می‌گیرند، می‌توانند درباره حق یا باطل بودن فرهنگ‌های مختلف داوری کنند.

علوم تجربی ← توانایی داوری درباره فنون و روش‌های اجرایی، درست یا نادرست بودن شیوه مداوای بیماران و عدم توانایی شناخت حق یا باطل بودن عقاید و ارزش‌ها.

عقل و وحی ← دو ابزار مهم شناخت عقاید و ارزش‌ها هستند، علم‌هایی که از این دو ابزار بهره می‌گیرند، می‌توانند درباره حق یا باطل بودن فرهنگ‌های مختلف داوری کنند.

انواع راه‌های شناخت انسان

- مشاهده یا حس ← امور محسوس و پدیده‌های طبیعی
- عقل و استدلال‌های عقلی ← برای شناخت قضایای علمی، ریاضی و فلسفی
- شناخت شهودی ← مثل وحی که خداوند برای هدایت آدمیان به پیامبران اعطا کرده است.
- وحی الهی انسان را به استفاده از عقل فرا می‌خواند و وحی به حس نیز به عنوان یکی از ابزارهای شناخت توجه می‌کند.

تحولات روش حسی و تجربی در قرن بیستم

- در اوایل قرن بیستم میلادی عده‌ای در جهان غرب پیدا شدند که روش حسی و تجربی را، تنها روش کسب علم می‌دانستند.
- آنها معتقد بودند که همه علوم باید از یک روش، یعنی روش تجربی استفاده کنند.
- آنان فقط «علم تجربی» را علم می‌دانستند. و علومی مانند فلسفه، اخلاق و علوم دینی را غیر علمی می‌دانستند.
- آنها علوم انسانی و اجتماعی را فقط در صورتی که از روش تجربی استفاده کنند علمی تلقی می‌کردند.
- این رویکرد با چالش‌های متعددی مواجه شد و در محافل علمی از رونق افتاد.
- یکی از چالش‌ها، علم ریاضی بود ← علمی که فراتر از مشاهده و تجربه است و اگر تجربه ما برخلاف اصول اولیه آن باشد، ما تجربه خودمان را نادرست می‌دانیم نه آنچه علم ریاضی می‌گوید.
- مثلاً اگر هزار نفر با تقاله، زوایای داخلی مثلثی را اندازه بگیرند و مجموع زوایا را ۱۷۹ درجه اعلام کنند، نظر همه آنها را خطا می‌دانیم.

علوم اجتماعی و ویژگی‌های آن

- علوم اجتماعی همواره از حس، عقل و وحی برای شناخت حقایق و وقایع اجتماعی و تاریخی بهره می‌برد.
- تمامی پدیده‌های انسانی و اجتماعی معنا دارند و از بُعد معنایی و ذهنی برخوردارند.
- ولی تمامی پدیده‌های انسانی و اجتماعی، بُعد محسوس و عینی ندارند تا صرفاً با روش حسی و تجربی شناخته شوند.
- به همین علت، وقتی این علوم از آغاز و انجام زندگی انسان با ارزش‌ها و آرمان‌های او مانند عدالت، مسئولیت، آزادگی و... سخن می‌گویند ← از روش‌های عقلانی و وحیانی بهره می‌برند.

مقایسه فواید علوم انسانی و اجتماعی و علوم طبیعی

- فواید علوم طبیعی
- شناخت طبیعت و قوانین آن
- رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت
- پیش‌بینی حوادث طبیعی برای پیشگیری و تسلط بر طبیعت

فواید علوم انسانی و اجتماعی

- ◆ انتقاد از کنش‌های ناپسند و ظالمانه انسان‌ها
- ◆ شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن
- ◆ نشان‌دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری
- ◆ رها کردن و آزادسازی انسان‌ها از ظلم‌ها و اسارت‌هایی که در اثر کنش‌های انسان‌ها پدید می‌آید.
- ◆ شناخت فضیلت عدالت، سعادت و راه صحیح زندگی و داوری درباره کنش‌های خوب و بد انسان‌ها
- ◆ شناسایی عواملی که بر زندگی انسان و کنش‌های او تأثیر دارند یا پیش‌بینی کنش‌ها و پیامدهای آنها برای پیشگیری

◀ **وابستگی و توانایی تغییر حق یا باطل بودن پدیده‌ها**

○ برخی از پژوهشگران، حق یا باطل بودن پدیده‌ها را به خواست و عمل افراد در موقعیت‌ها، زمان‌ها و مکان‌های مختلف وابسته می‌دانند. آیا به راستی حق و باطل بودن پدیده‌ها به تمایلات افراد وابسته است؟ آیا در زمان‌ها و مکان‌های مختلف دچار جا به جایی و تغییر می‌شوند؟

● آیا فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی هر جامعه‌ای تغییر می‌کند؟

بله. اما این تغییر از یک جامعه به جامعه‌ای دیگر متفاوت است. مثلاً می‌دانیم استقلال سیاسی در ایران، پیش از انقلاب اسلامی یک آرمان بود که با انقلاب اسلامی، به یک واقعیت تبدیل شد.

▶ **اما حق و باطل چگونه؟ آیا آنها نیز تغییر پذیر هستند؟**

● حق یا باطل بودن عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و کنش‌ها، بر اساس آگاهی یا جهل، و توجه یا بی توجهی مردم جوامع مختلف نسبت به آنها تعیین نمی‌شود.

▶ **چه ارزش‌هایی تغییر نمی‌کنند؟**

● ارزش‌های باطلی که با نوع مواجهه در جوامع مختلف دگرگون نمی‌شوند:

○ نژاد پرستی و برتر دانستن یک قوم یا گروه خاص، پول پرستی و شرک

● ارزش‌های درستی که با موافقت یا مخالفت آدمیان تغییر نمی‌کند:

○ توحید، آزادی انسان‌ها از همهٔ بندها و موانعی که بر سر راه سعادت آنها

وجود دارد، عدالت و ایجاد شرایط مناسب برای رشد و تعالی همهٔ انسان‌ها

▶ **جوامع مختلف چگونه حقیقت را به فرهنگ آرمانی و واقعی خود وارد می‌کنند؟**

○ جوامع مختلف با ایمان به حق، حقیقت را به فرهنگ آرمانی خود وارد می‌کنند.

○ و با عمل کردن بر اساس این عقاید و ارزش‌ها، آن‌ها را به فرهنگ واقعی‌شان وارد می‌نمایند.

● اگر جوامع مختلف به حق ایمان نیاورند و مطابق با آن عمل نکنند به سوی باطل گام برمی‌دارند.

▶ **حقایق ثابت اند**

● ولی از جهت وارد شدن به فرهنگ آرمانی و واقعی، تغییر پذیرند

○ یعنی برای جوامع امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود دارد.

○ همان گونه که امکان خروج از باطل و روی آوردن به حق نیز وجود دارد.

▶ **جوامع می‌توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند اما حق و باطل بر مدار گزینش آنها تغییر نمی‌کنند.**

نمونه بیاورید {صفحه ۲۸}

1 در جدول زیر، سه نمونه از آرمان‌های جامعه خود را بنویسید که کمابیش بیرون از فرهنگ واقعی یا درون آن قرار گرفته اند.

آرمان‌ها	
بیرون از فرهنگ واقعی	درون فرهنگ واقعی
ساده زیستی	احترام به پدر و مادر
ناپسند بودن اسراف و تبذیر	استکبارستیزی
عدالت و یکسان بودن افراد در برابر قانون	رعایت حریم همسایگان

نمونه بیاورید {صفحه ۳۳}

1 سه نمونه از آرمان‌های حق را که در اغلب یا همه فرهنگ‌ها حضور دارند، نام ببرید. به نظر شما به چه دلیل، این آرمان‌ها در اکثر فرهنگ‌ها حضور دارند؟

آرمان حق				
وفای به عهد	راستگویی	دفاع از مظلوم	حق طلبی	آزادی خواهی

2 آیا می‌توانید برخی پدیده‌های باطلی را که در قلمرو آرمانی و واقعی بعضی فرهنگ‌ها وجود دارد، شناسایی کنید؟

پدیده‌های (آرمان‌های) باطل			
تکثر {مال اندوزی}	قبیله گرایی	نژاد پرستی	تبعیض جنسیتی

- 1 نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری، از فواید علوم انسانی و اجتماعی است.
★ **نهایی شهریور ۱۴۰۲** ★
- 2 تمامی پدیده‌های انسانی و اجتماعی از بعد معنایی و ذهنی برخوردارند ولی تمامی پدیده‌های انسانی و اجتماعی بعد محسوس و عینی ندارند.
★ **نهایی خرداد ۱۴۰۲** ★
- 3 باطل بودن عقاید و ارزش‌هایی همچون نژاد پرستی با نوع مواجهه جوامع مختلف، دگرگون نمی‌شود.
★ **مدارس خارج کشور** ★
- 4 مرز و محدوده فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی بر اساس تفکر مردم تغییر می‌کند.
★ **نهایی دی ۹۸** ★
- 5 حق یا باطل بودن عقاید و ارزش‌ها را نمی‌توان با علوم تجربی شناخت.
★ **مدارس خارج کشور** ★
- 6 جوامع می‌توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند، اما حق و باطل، بر مدار گزینش آنها تغییر نمی‌کنند.
★ **مدارس خارج کشور** ★
- 7 هر اندازه مردم مطابق آرمان‌ها و ارزش‌ها عمل کنند، به همان اندازه، آرمان‌ها وارد فرهنگ واقعی می‌شوند.
★ **مدارس خارج کشور** ★
- 8 آرمان استگبارستیزی، از دسته آرمان‌هایی می‌باشد که بیرون از فرهنگ واقعی هستند.
- 9 محدوده فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی در هر جامعه‌ای ثابت و غیر قابل تغییر است.
- 10 حقایق ثابت اند و از جهت وارد شدن به فرهنگ آرمانی و واقعی، تغییر نمی‌کنند.
- 11 حق یا باطل بودن هر بخش از فرهنگ، با علم متناسب با همان بخش است.
- 12 فاصله گرفتن فرهنگ واقعی از فرهنگ آرمانی، به واسطه عمل کردن مردم به فرهنگ‌های آرمانی است.

۱ علوم که از دو ابزار ..... و ..... بهره می‌گیرند، می‌توانند درباره حق و باطل بودن فرهنگ‌ها داوری کنند. **☆ نهایی دی ۱۴۰۱ ☆**

۱ علوم و فنون تجربی ۲ حق و باطل ۳ مشاهده و حس ۴ عقل و وحی

۲ مرز و محدوده فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی بر اساس ..... مردم تغییر می‌کند.

۱ تصور ۲ تفکر ۳ عمل ۴ تجسم

۳ کدام یک از گزینه‌های زیر، معیار ارزیابی همه فرهنگ‌هاست؟

فرهنگ حق ۲ فرهنگ واقعی ۳ فرهنگ باطل ۴ فرهنگ آرمانی

۴ بخشی از فرهنگ که مردم یک جامعه از آن جانبداری می‌کنند، اما در عمل ممکن است آن را نادیده بگیرند.

☆ نهایی شهریور ۱۴۰۲ ☆

۱ فرهنگ واقعی ۲ فرهنگ حق ۳ فرهنگ آرمانی ۴ فرهنگ باطل

۵ بخش‌هایی که از نظر علمی، قابل دفاع نباشد و بر اساس خرافات شکل گرفته باشد.

فرهنگ باطل ۲ فرهنگ واقعی ۳ فرهنگ حق ۴ خرده فرهنگ

۶ فاصله گرفتن فرهنگ واقعی از فرهنگ آرمانی به واسطه چیست؟

۱ عمل کردن مردم به فرهنگ‌های آرمانی ۲ فکر نکردن مردم مطابق آرمان‌ها و ارزش‌ها

۳ عمل کردن مردم مطابق آرمان‌ها و ارزش‌ها ۴ عمل نکردن مردم به فرهنگ‌های آرمانی

۷ «تقدیس حیوانات در معابد هندوستان» با کدام مفهوم در ارتباط است؟

۱ فرهنگ آرمانی ۲ فرهنگ باطل ۳ فرهنگ حق ۴ ضد فرهنگ

۸ کدامیک از گزینه‌های زیر نادرست است؟

۱ حقایق ثابت اند ولی از جهت وارد شدن به فرهنگ آرمانی و واقعی، تغییر پذیرند.

جوامع می‌توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند.

۳ فرهنگ آرمانی و واقعی هر جامعه تغییر می‌کند.

۴ حق و باطل بودن پدیده‌های اجتماعی به تمایلات افراد وابسته است.

- ① مرز و محدوده فرهنگ آرمانی و واقعی بر اساس **عمل مردم** تغییر می‌کند.
 ★ **نهایی شهریور ۱۴۰۱** ★
 ★ **نهایی دی ۹۹** ★
- ② دو ابزار مهم برای شناخت عقاید و ارزش‌ها، **عقل** و **و.و.حی** هستند.
 ★ **نهایی خرداد ۹۸** ★
- ③ برنامه‌ریزان فرهنگی از طریق **تعلیم و تربیت**، زمینه ورود فرهنگ آرمانی به فرهنگ واقعی را فراهم می‌کنند.
 ★ **مدارس خارج کشور** ★
- ④ مردمی که در یک جامعه زندگی می‌کنند، **اهداف**، آرمان‌ها و **ارزش**‌های مشترکی دارند و وقتی مردم مطابق آرمان‌ها **عمل** کنند، آرمان‌ها به واقعیت تبدیل می‌شوند.
- ⑤ حقایق ثابت‌اند؛ ولی از جهت ..... **وارد شدن به فرهنگ** های واقعی و آرمانی، تغییر پذیرند.
- ⑥ فاصله گرفتن فرهنگ واقعی از فرهنگ آرمانی به واسطه عمل نکردن مردم به فرهنگ‌های **آرمانی** است.
- ⑦ بخش‌هایی از فرهنگ که از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشد، فرهنگ **حق** نام دارد و بخش‌هایی که از نظر علمی، قابل دفاع نباشد و بر اساس خرافات شکل گرفته باشد، فرهنگ **باطل** است.
 ★ **مدارس خارج کشور** ★
- ⑧ حق و باطل بودن عقاید و ارزش‌ها را نمی‌توان با **علوم تجربی** شناخت.
 ★ **مدارس خارج کشور** ★
- ⑨ اگر جوامع مختلف به **حق** ایمان نیاورند و مطابق با آن عمل نکنند به سوی باطل گام برمی‌دارند.
- ⑩ نوع ارزش‌های موارد زیر را بر اساس فرهنگ حق و فرهنگ باطل بنویسید.
 الف) دنیاپرستی، شرک و ظلم **فرهنگ باطل**
 ب) تحمل دیگران و مدارا با کسانی که از شناخت حقیقت محروم مانده‌اند **فرهنگ حق**
 ج) تجاوز به حقوق دیگران **فرهنگ باطل**
 د) عقیده به توحید **فرهنگ حق**

① **فرهنگ آرمانی:** ارزش‌هایی که مردم یک جامعه از آن جانب داری می‌کنند و رعایت آن را لازم می‌دانند اما در عمل ممکن است آن را نادیده بگیرند.

② **فرهنگ واقعی:** آن بخش از فرهنگ یک جامعه که مردم به آن جامعه عمل می‌پوشانند و جهان اجتماعی را می‌سازد.

★ **نهایی دی ۹۷** ★ ★ **نهایی خرداد ۹۸** ★ ★ **نهایی شهریور ۱۴۰۰** ★ ★ **نهایی دی ۱۴۰۰** ★

③ **فرهنگ حق:** بخش‌هایی از فرهنگ که از نظر علمی، صحیح و مطابق فطرت انسان باشد. مانند: عقیده به توحید / وفای به عهد / عدالت / حمایت از مظلومان

★ **نهایی شهریور ۱۴۰۰** ★ ★ **نهایی دی ۱۴۰۰** ★ ★ **نهایی خرداد ۱۴۰۱** ★

④ **فرهنگ باطل:** بخش‌هایی که از نظر علمی، قابل دفاع نباشد و براساس خرافات شکل گرفته باشد. ارزش‌های باطل: شرک / ظلم / بی‌عدالتی / تجاوز به حقوق دیگران / دنیاپرستی

★ **نهایی دی ۹۷** ★

⑤ **ابزار شناخت عقاید و ارزش‌ها:** عقل و وحی، دو ابزار مهم شناخت عقاید و ارزش‌ها هستند، علم‌هایی که از این دو ابزار بهره می‌گیرند، می‌توانند دربارهٔ حق یا باطل بودن فرهنگ‌های مختلف داوری کنند.

⑥ **ثابت بودن حق:** حقایق ثابت‌اند؛ ولی از جهت وارد شدن به فرهنگ آرمانی و واقعی، تغییر پذیرند. همان‌گونه که امکان خروج از باطل و روی آوردن به حق نیز وجود دارد.

⑦ **معیار ارزیابی همهٔ فرهنگ‌ها:** فرهنگ حق، معیار ارزیابی همهٔ فرهنگ‌هاست.

1 آیا فرهنگ آرمانی همان فرهنگ حق است؟ توضیح دهید و مثال بزنید. **★ نهایی دی ۱۴۰۱ ★**

خیر؛ همیشه فرهنگ آرمانی همان فرهنگ حق نیست. مثال: تقدیس موش در معابد هندوستان یا نژادپرستی یا ... نمونه‌هایی از فرهنگ آرمانی‌اند که مطابق با فرهنگ حق نیستند. { تعریف کردن فرهنگ آرمانی و فرهنگ حق یا هر مثال و توضیح دیگر هم نمره کامل دارد. }

2 جوامع مختلف، چگونه حقیقت را به فرهنگ آرمانی و واقعی شان وارد می‌کنند؟

جوامع با ایمان به حق، حقیقت را به فرهنگ آرمانی خود **★ نهایی دی ۹۹ ★** **★ نهایی شهریور ۱۴۰۰ ★** وارد می‌کنند و با عمل کردن براساس این عقاید و ارزش‌ها، آنها را به فرهنگ واقعی شان وارد می‌نمایند.

3 فاصله میان فرهنگ واقعی و فرهنگ آرمانی در یک جامعه چگونه کاهش می‌یابد؟

فاصله فرهنگ واقعی با فرهنگ آرمانی، با عمل مردم به فرهنگ‌های آرمانی کم می‌شود. **★ نهایی خرداد ۱۴۰۰ ★** **★ نهایی شهریور ۱۴۰۲ ★**

4 دو ابزار مهم شناخت عقاید و ارزش‌ها را نام ببرید. **★ نهایی شهریور ۹۹ ★**

عقل و وحی، دو ابزار مهم شناخت عقاید و ارزش‌ها هستند، علم‌هایی که از این دو ابزار بهره می‌گیرند، می‌توانند دربارهٔ حق یا باطل بودن فرهنگ‌های مختلف داوری کنند.

5 تفاوت فرهنگ حق و فرهنگ باطل را بنویسید. **★ نهایی شهریور ۹۹ ★**

بخش‌هایی از فرهنگ که از نظر علمی، صحیح و مطابق فطرت انسان باشد، فرهنگ حق و بخش‌هایی که از نظر علمی، قابل دفاع نباشد و بر اساس خرافات شکل گرفته باشد، فرهنگ باطل است.

6 مرز و محدودهٔ فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی بر اساس چه چیزی تغییر می‌کند؟ توضیح دهید.

بر اساس عمل مردم تغییر می‌کند. هر اندازه مردم مطابق آرمان‌ها و ارزش‌ها عمل کنند،

به همان اندازه، آرمان‌ها وارد فرهنگ واقعی می‌شوند. **★ نهایی شهریور ۹۹ ★**

7 فرهنگ باطل را تعریف کنید و دو مثال از آن بنویسید. **★ نهایی شهریور ۹۸ ★**

بخش‌هایی از فرهنگ که از نظر علمی، قابل دفاع نباشد و بر اساس خرافات شکل گرفته باشد. ارزش‌های باطل: شرک / ظلم / بی‌عدالتی / تجاوز به حقوق دیگران / دنیاپرستی

8 نقش برنامه ریزان فرهنگی در جامعه چیست؟

برنامه ریزان فرهنگی در هر جامعه تلاش می‌کنند که از طریق تعلیم و تربیت، زمینهٔ تحقق هر چه بیشتر فرهنگ آرمانی و ورود آن به قلمرو فرهنگ واقعی را فراهم کنند.

★ **نهایی شهریور ۱۴۰۱** ★

9 حقایق ثابت اند یا تغییر پذیر؟ توضیح دهید.

حقایق ثابت‌اند؛ ولی از نظر وارد شدن به فرهنگ آرمانی و واقعی جوامع، تغییر پذیرند. یعنی برای جوامع امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود دارد. همان گونه که امکان خروج از باطل و روی آوردن به حق نیز وجود دارد.

10 علوم تجربی کدام روش‌ها را می‌توانند و کدام روش‌ها را نمی‌توانند داوری کنند؟

علوم تجربی توان داوری درباره فنون و روش‌های اجرایی را دارند؛ مثلاً درست یا نادرست بودن شیوه مداوای بیماران را با روش‌های تجربی می‌توان شناخت. اما در مقابل، حق یا باطل بودن عقاید و ارزش‌ها را نمی‌توان با روش‌ها و علوم تجربی شناخت.

★ **نهایی خرداد ۱۴۰۱** ★ 11 فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی را با یکدیگر مقایسه کنید.

ارزش‌هایی که مردم یک جامعه از آن جانب داری می‌کنند و رعایت آن را لازم می‌دانند اما در عمل ممکن است آن را نادیده بگیرند، فرهنگ آرمانی اما آن بخش از فرهنگ که مردم به آن عمل می‌کنند فرهنگ واقعی نام دارد.

12 حق و باطل بودن هر بخش از فرهنگ چگونه شناخته می‌شود؟ مثال بزنید.

حق و باطل بودن هر بخش از فرهنگ با علم متناسب با همان بخش شناخته می‌شود. مثلاً علوم تجربی می‌توانند روش‌های اجرایی، حسی و تجربی را داوری و شناسایی کنند و شناخت حق و باطل بودن ارزش‌ها و عقاید و فرهنگ‌ها بر عهده دو ابزار عقل و وحی است.

13 در چه صورتی جوامع فرهنگ حق را از دست داده و به سوی باطل گام برمی‌دارند؟

اگر جوامع به حقیقت ایمان نیاورند و بر اساس آن عمل نکنند یا اگر ایمان خود به حقیقت و کنش‌هایی که بر اساس آن سازمان داده‌اند تغییر دهند فرهنگ حق را از دست داده و به سوی باطل گام برمی‌دارد.

آزمون اختصاصی درس چهارم

بدون نیاز به وارد کردن مشخصات {نام، نام خانوادگی و ...}

«به نام خداوند جان و خرد - کزین برتر اندیشه پر نگارده»

سوالات درس به درس آزمون‌های هفتاد کنکورهای ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۴ درس علوم اجتماعی (هویت اجتماعی) -

پایه نهم - تست‌های تشریحی و ریاضی - مجموعه سوالات سری T126IT - صفحه ۴۶ - ۱۴۰۲ / ۰۷ / ۰۴

نام طراح: سیدمحمد مهدی روحانی - عضو کانال T126IT - باشند. همراه با بارم و پاسخنامه تشریحی هر سؤال

بارم بخشی هویت		
سوالنامه بندی	فروتن اول تا پنجم	درس ششم تا دهم
نویسند اول	هر درس ۴ نمره	هر درس ۳ نمره
نقایی خردا دوماه	مجموعاً ۵ نمره	هر درس ۳/۵ نمره
نقایی نگرینورماه	هر درس ۱/۵ نمره	هر درس ۳/۵ نمره
نقایی دهمماه	هر درس ۱/۵ نمره	هر درس ۳/۵ نمره

زادنامه	
معماری	مغنی
نمای داخل	آزمون برگزار شده در داخل کشور
نمای خارج	آزمون برگزار شده در خارج کشور
تلفظی	سوالاتی که طراح، تلفظ کرده است
۰/۲۵	یک چهارم از یک نمره
نمای مکرر	تکرار سؤال در نمای‌های متعدد
(در صورت)	

بانک تست جامع هویت اجتماعی نسخه بتا ۲

شامل ۳۰ امتحان نهایی [داخل و خارج]

بیش از ۶۰۰ سؤال به همراه پاسخ تشریحی

تفکیک درس به درس {«مناسب شب امتحان»}

برای دانلود بانک تست بتا، روی عکس (و به رو کلیک کنید).

دانلود سریع، کلیک کنید

فایل ضمیمه جزوه هویت اجتماعی ۱۴۰۳

مهر ۱۴۰۲

طرح سالانه

درس هویت اجتماعی

مناسب برای معلمان و دانش آموزان

با سلام و عرض و ادب و احترام به معلمین گرامی و دانش آموزان عزیز. در فایل روبه‌رو، طرح‌ها و پیشنهادهایی در زمینه تدریس هرچه بهتر و روان‌تر کتاب در طول سال سرنوشت ساز دوازدهم، ارائه و عنوان شده است.

برای دانلود طرح سالانه، روی عکس (و به رو کلیک کنید).

دانلود سریع، کلیک کنید

برای ورود به آزمون اختصاصی روی این بخش کلیک کنید.

	تاریخ: .../.../۱۴۰۳	به نام او که هر چه خواهد تواندا	آزمون جمع‌بندی دروس ۴ و ۳ {هویت اجتماعی}
	ساعت: ... : ...	اداره کل آموزش و پرورش استان خراسان رضوی	نام و نام خانوادگی:
	زمان: ... دقیقه	آموزش و پرورش ناحیه ۷ مشهد مقدس	پایه دوازدهم تجربی / ریاضی
	نمره کل: ۲۰ نمره	باشید. کانال @T1261T	عضو سیدمحمدمهدی روحانی سراجی

بارم	ردیف	دوست هر کسی عقل اوست و دشمن هر کس، نادانی اوست. (امام رضا ع)
۳	۱	<p>در عبارات زیر، موارد صحیح و غلط را مشخص نمایید:</p> <p>الف) نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری، از فواید علوم انسانی و اجتماعی است. ب) جامعه، شیوه زندگی گروهی از انسان‌هاست که با یکدیگر زندگی می‌کنند. پ) حق یا باطل بودن هر بخش از فرهنگ، با علم متناسب با همان بخش است. ت) آگوست کنت معتقد است که سهم مردگان در ساختن جامعه، کمتر از سهم زندگان است. ث) هر اندازه مردم مطابق آرمان‌ها و ارزش‌ها عمل کنند، به همان اندازه آرمان‌ها وارد فرهنگ واقعی می‌شوند. ج) آرمان استکبارستیزی، از دسته آرمان‌هایی می‌باشد که بیرون از فرهنگ واقعی هستند.</p>
۲	۲	<p>جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید:</p> <p>الف: حقایق ثابت اند؛ ولی از جهت .....، تغییر پذیرند. ب: جوامع مختلف را می‌توان بر اساس آرمان‌ها و ارزش‌های آنها و نیز ..... که به دنبال می‌آورند، ارزیابی کرد. ج: خوراکی‌ها، پوشش‌ها، گویش‌ها، آداب و رسوم عروسی و عزاداری، آداب معاشرت، ارزش‌ها و باورهای اخلاقی، از مصادیق ..... به شمار می‌آیند. د: فرهنگ حق، ..... همه فرهنگ‌هاست.</p>
۱.۵	۳	<p>سؤالات چهار گزینه‌ای:</p> <p>۱-۳- به خرده فرهنگ‌های سازگار با فرهنگ عمومی، ..... می‌گویند. الف) ضد فرهنگ (ب) خرده فرهنگ فرعی (ج) خرده فرهنگ اصلی (د) خرده فرهنگ موافق ۲-۳- کدام یک از گزینه‌های زیر، معیار ارزیابی همه فرهنگ‌هاست؟ الف) فرهنگ حق (ب) فرهنگ واقعی (ج) فرهنگ باطل (د) فرهنگ آرمانی ۳-۳- دو ابزار مهم برای شناخت عقاید و ارزش‌ها، ..... و ..... هستند. الف) علوم و فنون تجربی (ب) عقل و وحی (ج) مشاهده و حس (د) حق و باطل</p>
۱.۵	۴	<p>پاسخ کوتاه: مفاهیم زیر را تعریف کنید.</p> <p>الف: فرهنگ واقعی: ب: ضد فرهنگ: ج: جامعه:</p>
بارم	ردیف	« ادامه سؤالات در صفحه دوم »

۵	فرهنگ باطل را تعریف کنید و دو مثال از آن بنویسید.	۱.۵
۶	فرصت‌ها و محدودیت‌های زبانی که مردم یک جامعه با آن صحبت می‌کنند، چیست؟	۱
۷	مرز و محدوده فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی بر اساس چه چیزی تغییر می‌کند؟ توضیح دهید.	۲
۸	در مقایسه بین لایه‌های فرهنگ، کدام لایه‌ها از اهمیت بیشتری برخوردار است؟ چرا؟	۱.۵
۹	رابطه جامعه با فرهنگ را توضیح دهید.	۱
۱۰	دو مورد از فوائد علوم انسانی را بنویسید.	۱
۱۱	تفاوت فرهنگ عمومی و خرده فرهنگ را بنویسید.	۱
۱۲	برای قوانین راهنمایی و رانندگی یک محدودیت و یک فرصت بنویسید.	۱
۱۳	جوامع مختلف، چگونه حقیقت را به فرهنگ آرمانی و واقعی شان وارد می‌کنند؟	۱
۱۴	برای پدیده اجتماعی «کنکور سراسری»، یک فرصت و یک محدودیت بنویسید.	۱
سؤال	پرویز باشید * @T1261T	۲۰

به نام او که هر چه خواهد تواند!

پاسخنامه آزمون جمع‌بندی دروس ۳ و ۴

پایه دوازدهم تجربی / ریاضی

ساعت امتحان: ... : ...

زمان: ... دقیقه

کلاس ۱۲۶۱ علوم تجربی

نام طراح: سیدمحمد مهدی روحانی سراجی

تاریخ امتحان: ... / ... / ۱۴۰۳

ردیف	پاسخنامه سؤالات	بارم
۱	الف) درست درس ۴ (ب) نادرست درس ۳ (پ) درست درس ۴ (ت) نادرست درس ۳ (ث) درست درس ۴ (ج) نادرست درس ۴	۳
۲	الف) وارد شدن به فرهنگ‌های واقعی و آرمانی درس ۴ (ب) فرصت‌ها و محدودیت‌هایی درس ۳ (ج) فرهنگ درس ۴ (د) معیار ارزیابی درس ۴	۲
۳	۱-۳-گزینه «د»: خرده فرهنگ موافق درس ۳ ۲-۳-گزینه «الف»: فرهنگ حق درس ۴ ۳-۳-گزینه «ب»: عقل و وحی درس ۴	۱.۵
۴	الف) فرهنگ واقعی: آن بخش از فرهنگ یک جامعه که مردم به آن جامعه عمل می‌پوشانند و جهان اجتماعی را می‌سازد. درس ۴ ب) ضد فرهنگ: خرده فرهنگ‌های ناسازگار با فرهنگ عمومی، ضد فرهنگ نامیده می‌شود. درس ۳ ج) جامعه: گروهی از انسان‌ها که برای سالیان متمادی با یکدیگر زندگی می‌کنند. درس ۳	۱.۵
۵	بخش‌هایی از فرهنگ که از نظر علمی، قابل دفاع نباشد و بر اساس خرافات شکل گرفته باشد. ارزش‌های باطل: شرک / ظلم / بی عدالتی / تجاوز به حقوق دیگران / دنیاپرستی درس ۳	۱.۵
۶	محدودیت زبان گفتاری، دستور و قواعد پیچیده آن است که مردم باید قواعد زبان را بیاموزند و در چارچوب آن حرف بزنند، اما زبان، فرصت ارتباط با هم زبانان و مبادله معانی پیچیده را فراهم می‌آورد. درس ۳	۱
۷	بر اساس عمل مردم تغییر می‌کند. هر اندازه مردم مطابق آرمان‌ها و ارزش‌ها عمل کنند، به همان اندازه، آرمان‌ها وارد فرهنگ واقعی می‌شوند. درس ۴	۲
۸	لایه‌های عمیق (عقاید و ارزش‌ها) اهمیت بیشتری دارند زیرا لایه‌های عمیق، کمتر در معرض تغییر قرار می‌گیرند و تأثیرات همه جانبه و فراگیر دارند. درس ۳	۱.۵
۹	جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد. فرهنگ نیز بدون جامعه پدید نمی‌آید. جامعه و فرهنگ را می‌توان به جسم و جان انسان تشبیه کرد. درس ۳	۱
۱۰	شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن - رها کردن و آزادسازی انسان‌ها از ظلم‌ها و اسارت‌هایی که در اثر کنش‌های انسان‌ها پدید می‌آید. درس ۴	۱
۱۱	فرهنگ عمومی، آن بخش از فرهنگ است که همه مردم یک جامعه، در آن اشتراک دارند. درس ۳ خرده فرهنگ، بخش‌هایی از فرهنگ است که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است. درس ۳	۱
۱۲	۱- محدودیت: منع تردد از برخی معابر، منع توقف در بعضی مکان‌ها، الزام به رعایت سرعت مشخص شده و ... ۲- فرصت: ایجاد امنیت و سرعت در اثر برقراری ترافیک مطلوب، کاهش سوانح جاده‌ای و ... درس ۳	۱
۱۳	جوامع مختلف با ایمان به حق، حقیقت را به فرهنگ آرمانی خود وارد می‌کنند و با عمل کردن براساس این عقاید و ارزش‌ها، آنها را به فرهنگ واقعی شان وارد می‌نمایند. درس ۴	۱
۱۴	فرصت: ورود به دانشگاه، احتمال دستیابی به شغل مورد علاقه، افزایش اعتماد به نفس، فراهم شدن زمینه ارتقاء تحصیلی، دستیابی به دانش تخصصی و ... محدودیت: احتمال عدم دستیابی به شغل متناسب با رشته تحصیلی، احتمال قبول نشدن در رشته مورد علاقه یا دانشگاه مورد نظر، افزایش مخارج، افزایش استرس درس ۳	۱
سوال	پیروز باشید * @T1261T	بارم

THANK YOU!

تهیه و تنظیم: {دانشجو}

سیدمحمد مهدی روحانی سراجی

آیدی کانال در تلگرام
و اینستا: @T1261T

انتشار اولیه - آپدیت ۴:
۱۴۰۳/۰۲/۰۴ - ۱۳۹۹/۰۷/۰۴

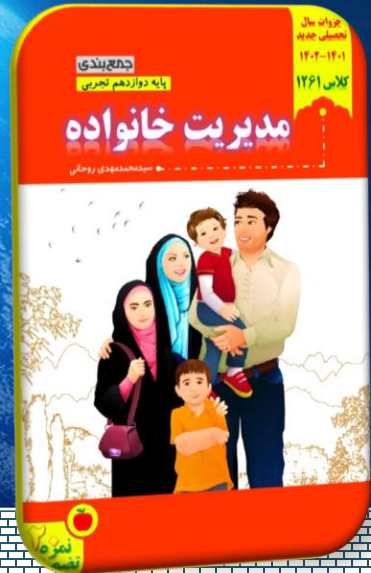
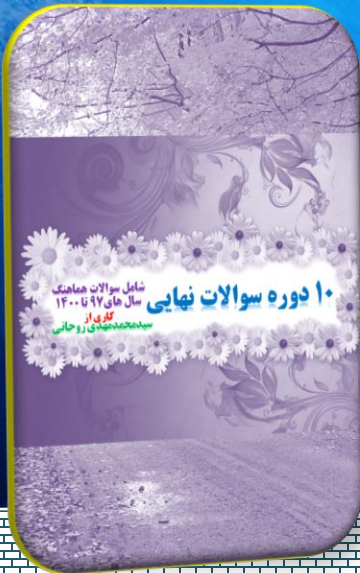
از توجه شما به این اثر، صمیمانه متشکرم ★

آماده پیشنهادات و انتقادات ارزنده شما هستیم.

هدف انتشار چنین جزوه ای، ارتقای کیفیت تدریس دبیران گرامی و بالا رفتن نمرات دانش آموزان عزیز بوده که به صورت رایگان در دسترس همه قرار گرفته است و هزینه ای ندارد. شما می‌توانید با دعای خیر برای ما و با حمایت از ما {پرداخت مبلغ ۶۰ هزار تومان} از طریق کلیک بر روی قسمت «حمایت از ما» شکل روبه‌رو، ما را در ساختن جزواتی این چنینی یاری نمایید. ❤️

برای دریافت و دریافت فایل طرح سالانه هویت اجتماعی، جزوات آمادگی دفاعی، مدیریت خانواده و سوالات نهایی، روی بخش کلیک نمایید.

برای دریافت فایل PDF همه کتب درسی روی این بخش کلیک کنید.

برای دریافت سوالات نهایی سال‌های اخیر روی این بخش کلیک کنید.